Plan International Suomi
Lautatarhankatu 6
00580 Helsinki
www.plan.fi

Ympäristövaliokunta
VNS 5/2021 vp

KIRJALLINEN KUULEMINEN KEHITYSPOLITIIKAN YLIVAALIKAUTISESTA SELONTEOSTA

Kiitämme ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua kehityspolitiikan ylivaalikautisesta selonteosta.

Kehityspoliittinen selonteko jatkaa kiitettävästi Suomen kehityspolitiikan päätavoitealuetta tyttöjen ja naisten oikeuksista, mutta kehitys- ja ilmastorahoituksen kehittäminen vesittyy. Ilmastokriisin ja luonnon monimuotoisuuden hupenemisen torjumisen merkitys kehityspolitiikassa vahvistuu selonteon myötä, mikä on myös Planin toive. Ilmastonmuutoksen ja kehityksen suhde nähdään selonteossa paljon entistä monipuolisemmin. Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko avaa myös uudelle tasolle luonnon monimuotoisuuden huomioimisen kehityspolitiikassa, sekä toivoaksemme myös muussa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Esitämme seuraavia huomioita, joilla kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon ilmasto- ja luontoulottuvuutta voidaan vielä vahvistaa:

1. Kansainväliselle ilmastorahoitukselle tavoitteellinen kehityspolku

Kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon käsittelyn aikana on valmistunut Valtiontalouden tarkastusviraston selvitys kansainvälisestä ilmastorahoituksesta sekä hallituksen budjettiriihen kansainvälistä ilmastorahoitusta koskevat päätökset. Kummatkin sisältävät oikeita huomioita kansainvälisen ilmastorahoituksen mekanismista, joka vaatii selkeyttämistä kipeästi. Ylivaalikautinen selonteko käsittelee kansainvälisen ilmastorahoituksen ohuesti, vaikka rahoitus on osa kehitysyhteistyötä ja globaalia vastuunjakoa.

Selonteossa tulisi kirjata ylivaalikautinen näkymä kansainvälisen ilmastorahoituksen määrän kasvattamisesta, kohdentamisesta, kriteereistä ja tuloksellisuuden seurannasta. Selonteko korostaa ilmastorahoituksessa laina- ja sijoitusmuotoista rahoitusta, mikä ei ole Pariisin sopimuksen saastuttaja maksaa -periaatteen mukaista.

2. Läpileikkaavia teemoja kannattaa kytkeä yhteen

Ilmastokriisi on uhka jo saavutetulle kehitykselle ja vaikeuttaa tasa-arvon toteutumista. Siksi ilmastokriisi on tasa-arvokysymys. Plan julkaisi syyskuussa raportin *Tasa-arvo ilmastokriisissä*, jossa on selvitetty sukupuolten tasa-arvon edistämistä Suomen kansainvälisessä ilmastopolitiikassa. Raportin mukaan Suomessa on haasteita yhdistää kaksi laajaa poikkileikkaavaa teemaa. Sama koskee kehityspolitiikan ylivaalikautista selontekoa. Selonteon mukaisesti Suomi edistää kehityspolitiikassaan läpileikkaavina tavoitteina sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristön suojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista.

Läpileikkaavien teemojen tulisi myös kytkeytyä toisiinsa. Läpileikkaavia teemoja kannattaa selkeyttää ja niiden toteutumiselle varata resursseja. Läpileikkaavien kytkemistä vahvistaisi myös Suomen kansainvälisen ilmastorahoituksen aktiivisempi tasa-arvoraportointi. VTV julkaisi 6.6. katsauksen *Ilmastorahoituksen tavoitteena on myös vahvistaa naisten ja tyttöjen asemaa,* joka kuvaa ilmastorahoitusmekanismien tasa-arvosuunnittelua ja –seurantaa. Raportin mukaan Suomen ja IFC:n ilmastorahastossa tasa-arvokysymyksiin on kiinnitetty hyvin vähän huomiota. Ilmastorahoituksen kasvu tulisi ohjata sellaisiin rahoitusmekanismeihin, jotka toteuttavat todennetusti Suomen kehityspolitiikan painopistettä naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämisestä.

Kehityspoliittisessa selonteossa tulisi kiinnittää huomiota läpileikkaavien teemojen toisiinsa kytkemiseen, jotta Suomen kehityspolitiikka hillitsee ilmastokriisiä ja luonnon monimuotoisuuden hupenemista yhtäaikaisesti tasa-arvon edistämisen kanssa.

3. Kehittyvien maiden toimijuuden tunnistaminen ilmastokriisissä

Ilmastonmuutos on edennyt jo niin pitkälle, että päästöjen vähentämisen ja muutoksiin sopeutumisen lisäksi selonteossa tulisi käsitellä ilmastokriisistä jo aiheutuvia taloudellisia ja inhimillisiä menetyksiä, jotka painottuvat kehittyviin maihin. Positiivista selonteossa on, että kehittyvät maat tunnistetaan osaksi ratkaisua, eikä vain ilmastotyön kohteeksi. Kehittyvillä mailla pitää olla omistajuutta, vaikutusvaltaa ja taloudellista tukea kriisin selättämisessä, osana Suomen kehityspolitiikkaa.

Sopeutumisella on kehityspolitiikassa olennainen merkitys. Ylivaalikautisuuden hengessä tulisi todeta vahvemmin, että ilmastokriisillä ja luonnon monimuotoisuuden heikentymisellä on vaikutuksia konfliktien ja ilmastopakolaisuuden syvenemiseen. Niin nopeasti kuin hitaasti syttyvien konfliktien, joiden taustalla on elinympäristön heikentymistä, tunnistaminen tulee entistä tärkeämmäksi. Selonteko mainitsee ilmastoperäiset konfliktit ja pakolaisuuden, mutta toisin kuin muissa teemoissa, ei kiinnitä teemaan näkemystä ratkaisuista.

Plan International Suomi

Ossi Heinänen
Pääsihteeri

Plan International Suomi on lastenoikeusjärjestö, joka haluaa oikeudenmukaisen maailman, jossa kaikkien lasten oikeudet ja tasa-arvo toteutuvat. Siksi Plan parantaa erityisesti kehitysmaiden tyttöjen elämää ja suojelua.